

f.eks. i form af sanktioner, over for kommunerne, der ikke står i noget almindeligt underordningsforhold til fagministerierne. Fagministerierne har adgang til at skaffe retlig klarhed, om fornødent ved lovgivning, ved andre generelle retsfor skrifter eller ved udsendelse af generelle vejledninger. Fagministerierne har endvidere som følge af sin undersøgelse af en kommunes dispositioner i enkeltsager adgang til at afgive en konkret vejledende udtalelse over for kommunen om lovligheden af en enkeltstående disposition, ligesom fagministerierne kan oversende sagen til et eventuelt lovbestemt sektortilsyn og, hvis et sådant ikke findes, til de kommunale tilsynsmyndigheder.

En nærmere beskrivelse af overtilsynet er foretaget i Klagereformudvalgets betænkning, jf. betænkning nr. 1395/2000, side 79 ff.

Klagereformudvalget foreslår en forenkling af de eksisterende tilsynsordninger, således at det pligt mæssige tilsyn med kommunernes overholdelse af lovgivningen i enkeltsager ikke udøves både af det almindelige kommunaltilsyn og – på ulovbestemt grundlag – af de enkelte fagministerier. Den almindelige pligt til at undersøge og behandle enkeltsager i kommunerne skal efter udvalgets opfattelse alene påhvile kommunaltilsynet. Klagereformudvalgets forenklingforslag omhandler alene den enkelte ministers ulovbestemte forpligtelse til at reagere som følge af enkeltsager og således ikke den enkelte ministers pligt til at følge med i, hvorledes lovgivningen inden for ministeriets område administreres, om lovgivningen generelt overholdes, og om lovgivningen fortsat er hensigtsmæssig.

Udvalget har som begrundelse for forslaget bl.a. henvist til, at en mere omfattende undersøgelsespligt for fagministerier i enkeltsager vil kunne føre til, at der åbnes for en helt ny klageadgang over legalitets mangler i kommunerne. Personer, der ønsker at klage over en legalitetsmangel i en kommunal sag, ville i så fald have mulighed for at opnå en realitetsbehandling både hos det almindelige kommunaltilsyn og i vedkommende fagministerium. Dette vil efter udvalgets opfattelse ikke medvirke til at skabe et for borgerne mere overskueligt tilsyns- og klagesystem.

Udvalget finder det rigtigt, at det enkelte fagministerium ikke er forpligtet til at realitetsbehandle – herunder foretage nærmere undersøgelser i – enkeltsager i kommunerne. Udvalget finder imidlertid, at vedkommende fagministerium fortsat bør have mulighed for at udtale sig vejledende om enkeltsager i kommunerne direkte til kommunerne.

En oversendelse af en sag til kommunaltilsynet giver fagministeriet mulighed for eventuelt at angive,

hvilke af de i sagen foreliggende oplysninger der efter fagministeriets umiddelbare opfattelse særligt giver anledning til at undersøge, om den kommunale disposition er i strid med ministeriets lovgivning.

Udvalget finder således, at ministerierne fortsat bør holde sig generelt orienteret om, hvad der foregår inden for deres ressort, og sikre, at lovgivningen generelt overholdes, men det er udvalgets opfattelse, at pligten til at undersøge og behandle enkeltsager alene bør påhvile kommunaltilsynet.

Der henvises til betænkning nr. 1395/2000, side 218ff.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet er enig med Klagereformudvalget i, at retstilstanden bør præciseres, således at det pligt mæssige tilsyn med kommunernes overholdelse af lovgivningen i enkeltsager ikke påhviler både kommunaltilsynet og de enkelte fagministerier. Det bør af hensyn til overskueligheden af tilsyns- og klagesystemet og dermed også af retssikkerhedsmæssige grunde være entydigt, hvilken myndighed der pligt mæssigt fører tilsyn med kommunernes overholdelse af lovgivningen. Ressourcemæssige grunde taler ligeledes for at undgå, at pligten til at undersøge og behandle enkeltsager påhviler både kommunaltilsynet og fagministerierne.

Ministeriet kan derfor tilslutte sig den af Klagereformudvalget foreslåede forenkling af tilsynssystemet.

Ministeriet har derfor i den foreslåede bestemmelse i § 63 a i lov om kommunernes styrelse, som affattet med *lovforslagets § 1, nr. 16*, foretaget en kodificering af vedkommende ministers adgang til at udtale sig om lovligheden af kommunale dispositioner eller undladelser. Det foreslås endvidere udtrykkeligt fastsat, at det er ministeren, der beslutter, om der findes anledning til at afgive en sådan udtalelse. I de specielle bemærkninger til bestemmelsen er angivet, at der ikke i medfør af denne bestemmelse påhviler vedkommende minister en forpligtelse til at undersøge enkeltsager i kommunerne. Der er hermed sket en udtrykkelig lovregulering af spørgsmålet om en ministers almindelige adgang og forpligtelse til – uden for det lovbestemte sektortilsyn og rekursystemet – at undersøge kommunale dispositioner eller undladelser.

9. Andre forslag

9.1. Kommunernes indsendelse af styrelsesvedtægt og vedtægtsændringer

Blandt de mange forslag om regelforenkling fra kommunerne i anledning af indenrigs- og sundhedsministerens frihedsbrev, er det bl.a. foreslået, at kommunernes styrelsesvedtægt og vedtægtsændringer kun